

Huvudman

Borlänge kommun
kommun@borlange.se

Ärendet

Tillsyn av Paradisskolan i Borlänge kommun

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Borlänge kommun att senast den **12 juni 2023** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande studiehandledning på modersmålet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Borlänge kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart och får inte överklagas (26 kap. 10 § och 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen).

Borlänge kommun ska vidta följande åtgärder

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att varje elev som bedöms vara i behov av studiehandledning på modersmålet ges sådan studiehandledning utifrån elevens behov (5. Kap. 4 § skolförordningen). En förteckning över elever som får studiehandledning på modersmålet ska bifogas redovisningen av vidtagna åtgärder.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, garantin för tidiga stödinsatser, arbetet för att skapa studiero, arbetet mot kränkande behandling och styrning av verksamheten.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2022:6186) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2022 inlett en tillsyn av Paradisskolan som är en F–6 skola i Borlänge kommun. Tillsynen avser skolformerna förskoleklass och grundskola.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Paradisskolan följer gällande bestämmelser om studiehandledning på modersmålet, arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, garantin för tidiga stödinsatser, arbetet för att skapa studiero, arbetet mot kränkande behandling och styrning av verksamheten.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhållsan och rektorn samt lektionsobservationer den 14, 15 och 19 september 2022. Rektorn har lämnat kompletterande uppgifter den 25 november 2022 och den 1 april 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolenhetens plan mot kränkande behandling, en lista över elever med extra anpassningar och åtgärdsprogram, exempel på aktuella åtgärdsprogram och betygskataloger. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Intervjuade lärare uppger att det finns många elever som är i behov av språkstöd. De säger att de inte känner till om några elever får studiehandledning på modersmålet.

Rektorn uppger vid tidpunkten för Skolinspektionens besök att det under det senaste halvåret funnits sju elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på modersmålet. Alla dessa elever är inte kvar på skolan. Det har precis kommit tre elever som behöver studiehandledning, men att kommunen inte hittat studiehandledare. Skolan har försökt lösa det med befintlig personal som kan somaliska, arabiska och kurdiska. Rektorn uppger i en komplettering den 25 november 2022 att det finns elever som helt saknar studiehandledning på modersmålet i språken turkiska och tigrinja. I en komplettering den 1 april 2023 uppger rektorn att elever saknar studiehandledning på modersmålet i ukrainska.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med att ge studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det. Skolinspektionens utredning visar att det finns elever som har behov av studiehandledning på modersmålen turkiska, tigrinja och ukrainska som inte får det behovet tillgodosett.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Borlänge kommuns verksamhet vid Paradisskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller studiehandledning på modersmålet. Det finns därför skäl att förelägga Borlänge kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister

Arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att det vid tidpunkten för Skolinspektionens besök finns många elever som är i behov av extra anpassningar. Det är dock oklart hur många elever det gäller och vilken typ av extra anpassningar eleverna behöver. En orsak uppges vara att sammanslagningen av två tidigare skolor till den nya Paradisskolan i november 2021, vilket skapade problem med åtkomst av uppgifter i kommunens system. Rektorn uppger att det finns många pågående anpassningar som måste dokumenteras på nytt. Rektorn uppger att de har gått igenom de elever som fick särskilt stöd läsåret 2021/22 och att det inom kort kommer att startas ett stort antal åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök går elevhälsan igenom elevernas behov av extra anpassningar och särskilt stöd.

Rektorn lämnar i oktober 2022 kompletterande uppgifter om vilka elever som får extra anpassningar, antal utredningar om behov av särskilt stöd och antal åtgärdsprogram. Av redovisningen framgår att 132 elever får extra anpassningar. Av dessa har 11 elever även fortsatt behov av särskilt stöd utifrån tidigare åtgärdsprogram. De aktuella eleverna har nya åtgärdsprogram som har tagits fram i oktober 2022.

Av granskade åtgärdsprogram framgår att vårdnadshavare har varit delaktiga i utredningen och informerats om innehållet, beslutet och möjligheten till överklagande. Vidare framgår i de granskade åtgärdsprogrammen elevernas behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses, datum för uppföljning, datum för utvärdering och vem som är ansvarig för uppföljningen och utvärderingen.

Rättslig reglering

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga ska detta anmälas till rektorn. Stödet i form av extra anpassningar ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 5 och 7 §§ skollagen).

Om det framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning vi-

sar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska ges inom den elevgrupp som eleven tillhör om inte annat följer av skollagen eller annan författning (3 kap. 7 och 8 §§ skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till. Rektorn får dock inte överlåta beslutanderätten för vissa i skollagen angivna former av särskilt stöd. Om en utredning av en elevs behov av särskilt stöd visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Utredningen visar att det i samband med Skolinspektionens besök var oklart hur många elever som fick extra anpassningar och hur många elever som hade åtgärdsprogram. Av kompletterande dokument från rektorn den 26 oktober 2022 framgår dock att skolan har vidtagit åtgärder och det framkommer inte annat än att verksamheten nu uppfyller författningarnas krav gällande arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Garantin för tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare i förskoleklass och årskurs 1–3, elevhälsan och rektorn framkommer att det obligatoriska kartläggningsmaterialet i förskoleklass, bedömningsstödet i årskurs 1 och nationella prov i årskurs 3 genomförs. Vidare genomförs särskilda bedömningar när det finns en indikation på att en elev inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 eller 3 i svenska, svenska som andraspråk eller matematik. En grov uppskattning är enligt rektorn att särskild bedömning ska göras av 200 elever. I slutet av förskoleklass och årskurs 3 följs elevens resultat och stöd upp och informationen överförs till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Rättslig reglering

Det ska göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i förskoleklassen och i lågstadiet i grundskolan, om det utifrån användning av ett nationellt kartläggningsmaterial, ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik finns en indikation på att eleven inte kommer att uppfylla kriterierna för bedömning av kunskaper för årskurs 1 och 3 i

svenska, svenska som andraspråk eller matematik. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de kriterier för bedömning av kunskaper som gäller, ska det skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (3 kap. 4 § skollagen).

Ansvarig förskollärare eller lärare ska samråda med personal med specialpedagogisk kompetens vid en särskild bedömning. Sådant samråd behöver inte genomföras om den ansvariga förskolläraren eller läraren har specialpedagogisk kompetens (3 kap. 4 a § skollagen).

Det behöver inte göras någon särskild bedömning om förutsättningarna för extra anpassningar eller utredning om behov av särskilt stöd redan är uppfyllda. Det ska i så fall skyndsamt planeras för extra anpassningar eller göras en anmälan till rektorn om utredning om behov av särskilt stöd (3 kap. 4 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetet för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med lärare och elever framgår att det finns ordningsregler på skolan och att eleverna har varit delaktiga vid framtagandet av dessa. Vidare framkommer vid intervju med lärare att reglerna följs upp genom en åtgärdstrappa. Enligt lärare brukar antingen personalen eller eleverna ha förslag till förändringar om något har hänt på skolan.

Intervjuade lärare uppger att om en elev stör ordningen så kan de få lämna klassrummet och sedan stanna kvar och ta igen den tid de har missat. Rektorn bekräftar att detta förekommer. Vid behov startas en riktad insats kring en elev. Det kan då handla om en disciplinär åtgärd eller en pedagogisk kartläggning. Hittills under innevarande läsår har det inte utfärdats några skriftliga varningar. Rektorn säger att det kan skilja sig åt i vilka situationer lärare kontaktar hemmet.

Rättslig reglering

Utbildningen ska utformas på ett sådant sätt att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsregler (5 kap. 5 § skollagen).

Personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar.

En sådan åtgärd får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter. Enligt de förutsättningar som anges i skollagen får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter (5 kap. 6 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Eleverna uppger att de pratar om kränkande behandling i klasserna. Vidare framgår att om en elev blir mobbad går eleven till en lärare som pratar med den som mobbat och att skolan ibland ringer hem till föräldrarna. Lärarna uppger att eleverna har fått svara på frågor om mobbning och otrygghet i klassen. Elevhälsan uppger att skolan direkt agerar om någon elev blir kränkt. Lågaffektivt bemötande är en pågående insats sedan några år. Rektorn uppger att han försöker korrigera miss-tolkningar av hur metoden lågaffektivt bemötande ska användas. Kränkande be-handling anmäls till rektorn som i sin tur anmäler det vidare till huvudmannen. Rektorn genomför på delegation av nämnden, utredningar av kränkande behandling.

Rektorn uppger att planen mot kränkande behandling har reviderats tillsammans med lärarna. Eleverna har också varit delaktiga i arbetet. Skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling 2022/23 innehåller en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att påbörja eller genomföra under det kommande läsåret. Vidare innehåller planen en redogörelse för hur de planerade åtgärderna för föregående år har genomförts. På grund av att den nya skolenheten startade i november 2021, har dock delar av analysen av 2021/22 års plan mot kränkande behandling fallit bort.

Rättslig reglering

Lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan (6 kap. 8 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Styrning av verksamheten

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn, som är tillförordnad rektor, går första terminen av två på rektorsprogrammet.

Rektorn uppger att han har beslutat om skolenhetens inre organisation. Rektor har utsett biträdande rektorer. Arbetet med åtgärdsprogram är delegerat till speciallärare och biträdande rektorer. Skolan har en ledningsgrupp med representanter från varje arbetslag.

Rättslig reglering

Huvudmannen ska se till att rektorn går en särskild befattningsutbildning eller en utbildning som kan jämföras med denna (2 kap. 12 § skollagen).

Rektorn beslutar om sin enhets inre organisation och ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter elevernas olika förutsättningar och behov. Rektor fattar i övrigt de beslut och har det ansvar som framgår av särskilda föreskrifter i skollagen eller andra författningar (2 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av enhetschef Andreas Gydingsgård.

Undervisningsråd Anna Kjellberg har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har undervisningsråd Joakim Öberg medverkat.